

Nr 23*Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av motioner om tidsbegränsning för beredning och behandling av ärenden hos kommunala fullmäktige.*

I de likalydande motionerna nr 250 i första kammaren av herr *Eric Carlsson* och nr 322 i andra kammaren av herrar *Börjesson* i Falköping och *From* hemställs, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning av frågan om skyldighet för kommunala fullmäktigeförsamlingar att bereda och avgöra hos dem väckta frågor inom viss föreskriven tid». — Motiveringen är tryckt i *andra* kammaren.

Gällande rätt

Några bestämmelser, som begränsar handläggningstiden för ärenden hos kommunala fullmäktige, finns inte. Dessa skiljer sig härutinnan från både riksdagen och landstingen. Det synes befogat att här i korthet anteckna vad som i berörda hänseende gäller enligt riksdagsordningen och landstingslagen.

Beträffande *riksdagen* gällde intill år 1949, att varje ärende måste avgöras vid samma riksdag varunder det väckts. Genom grundlagsändringar nämnda år infördes bestämmelser om uppskov med ärendens behandling och, vad därmed nära sammanhänger, om uppdelning av riksdagar på sessioner. Uppskovsreglerna återfinns i riksdagsordningen § 58. Kamrarna kan till annan session eller till nästföljande riksdag uppskjuta behandlingen av proposition, framställning från något riksdagens verk eller motion, som inte berör riksstaten. Ytterligare uppskov kan beslutas, dock att ärendet skall avgöras senast under nästföljande riksdag. Uppskov må emellertid inte ske till ny riksdag, om nya val i hela riket till andra kammaren dessförinnan förrättas. Förordnar Konungen om nya val till båda kamrarna eller den ena av dem, förfaller alla uppskovsbeslut. Införandet av dessa uppskovsregler åsyftade att ge riksdagen dels en möjlighet att rationellt fördela arbetet mellan olika sessioner, dels ett maktmedel mot regeringen om denna inte respekterar de stadgade propositionstiderna.

För *landstingen* står något sådant uppskovsinstitut inte till buds som införts för riksdagens del. Principen är i stället densamma, som gällde i riksdagen intill år 1949, eller sålunda att ärenden inte skall uppskjutas från ett

möte till ett annat. Den skillnaden i konstruktionen föreligger emellertid, att förslag till landstingsmöte som huvudregel skall ha väckts före dess början. Enligt 21 § landstingslagen gäller, såvitt här är av betydelse, att förvaltningsutskottet, andra landstingets nämnder, ledamot av landstinget samt länsstyrelsen äger »rätt att väcka förslag vid landstingsmöte», att förslag som huvudregel skall ha avlämnats till landstingets kansli senast två månader före mötets början, och att vad som stadgats om tid för förslags avlämnande inte utgör hinder för landstinget att, då synnerliga skäl föranleder det, till behandling uppta förslag, som väckts senare, dock sist på mötets första dag. Bestämmelserna torde innebära, att landstinget skall behandla förslag, som väckts i rätt tid. Om anstånd med ärendes behandling stadgas endast i 31 §. Om minst en tiondedel av de närvarande förener sig därom, skall med ärendes vidare behandling anstå, dock ej utan landstingets medgivande längre än till nästa dag då sammanträde hålls. Bordläggning får endast med vanlig röstövertikt beslutas mera än en gång i samma ärende.

Skillnaderna mellan riksdagen och landstingen å ena sidan och de primärkommunala fullmäktige å den andra torde följa av att riksdagsordningen resp. landstingslagen innehåller en speciell reglering rörande »riksdagar» i betydelsen möten av statsorganet riksdagen resp. »landstingsmöten». Det må erinras om att landstingen intill förra årets ändringar i landstingslagen skulle sammankomma till »lagtima» möte en gång om året, medan övriga, »urtima», möten framstod som extraordinära företeelser, en ordning som innebar en direkt parallell till den för riksdagen till år 1949 gällande med lagtima och urtima riksdagar. Någon liknande sammanträdesreglering har aldrig getts för de primärkommunala fullmäktige, vilket bl. a. lett till den i förevarande motioner påpekade konsekvensen, att ärenden i princip kan uppskjutas hur länge som helst utan särskilda beslut därom, t. o. m. över allmänna fullmäktigval.

Motionerna

Motionärerna framhåller, att frågan om tidsbegränsning av kommunala styrelsens och nämnders beredning av motioner, som väckts i fullmäktige, på senare år varit föremål för särskilda överväganden och beslut i flera kommuner. Beredningstiden har därvid vanligen begränsats till högst tolv månader. Missförhållanden förekommer dock alltjämt. Enligt motionärerna finns det exempel på att avgörandet av motioner hos fullmäktige uppskjutits i över trettio år, och i vissa fall har det beredande organet endast föreslagit, att sådana ej behandlade motioner skall utgå ur förteckningen. Ett sådant förfaringsätt hindrar enligt motionärerna nya initiativ och gör även rätten att väcka förslag illusorisk. Regler om uppskov med behand-

lingen av motioner bör därför införas i kommunallagen, varvid det för riksdagen gällande systemet bör kunna tjäna som förebild. Enligt motionärerna bör sålunda nyval bryta även den kommunala uppskovsmöjligheten.

Utskottet

I förevarande motioner förordas regler om tidsbegränsning av kommunala fullmäktiges behandling av väckta ärenden.

Det är enligt utskottets mening otvivelaktigt, att vissa missförhållanden förekommer hos de kommunala fullmäktige i form av alltför långa beredningstider. Att väckta ärenden slutbehandlas inom rimlig tid är ett självfallet önskemål. Emellertid är det utskottets uppfattning, att en tillfredsställande ordning i berörda hänseende bör kunna åstadkommas utan lagstiftningsåtgärder. Tydliga strävanden har sålunda framkommit, bl. a. genom de kommunala förbunden, för att komma till rätta med missförhållanden av angiven art. På flera håll har sålunda beredningstiderna begränsats genom interna föreskrifter, balanslistor etc. Man bör enligt utskottets mening kunna förvänta, att dessa strävanden kommer att fortsätta, så att en allmän kommunal praxis utbildas. Utskottet vill också peka på den kommunala revisionens betydelse i sammanhanget.

Av anförda skäl finner utskottet, att något riksdagens initiativ i den berörda frågan inte erfordras, och hemställer därför,

att motionerna I: 250 och II: 322 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 1 mars 1966

På konstitutionsutskottets vägnar:

GEORG PETTERSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Georg Pettersson, Damström, fru Segerstedt Wiberg, herr Erik Olsson, fröken Stenberg, herrar Palm, Harald Pettersson*, Sten Andersson*, Tistad* och Svenungsson;

från andra kammaren: herr Henningsson, fru Thunvall, herrar Larsson i Luttra, Westberg, Andersson i Storfors, Keijer, Lothigius*, Nilsson i Kristianstad, Martinsson* och Boo.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.